

2853

Член 10

„ВЯРВАМ В ОПРОЩЕНИЕТО НА ГРЕХОВЕТЕ“

976 Символът на апостолите свързва вярата в опрощаването на греховете с вярата в Светия Дух, но също така и с вярата в Църквата и общението на светците. Като даде Светия Дух на апостолите, възкръсналият Христос им повери Своята божествена власт да прощават греховете: „Примете Духа Светаго. На които простите греховете, тям ще се простят; на които задържите, ще се задържат“ (Иоан. 20, 22-23).

(Във втората част на Катехизиса се разглежда подробно опрощаването на греховете чрез Кръщението, тайнството Покаяние и другите тайнства, особено Евхаристията. Тук е достатъчно да припомним накратко някои основни данни.)

I. Едно Кръщение за опрощение на греховете

977 Нашият Господ свърза опрощаването на греховете с вярата и Кръщението. „Идете по цял свят и проповядвайте Евангелието на всички твари. Който повярва и се кръсти, ще бъде спасен“ (Марк. 16, 15-16). Кръщението е първото и основно тайнство за опрощаване на греховете, защото то ни съединява с Христос, умрял за нашите грехове и възкръснал за нашето оправдание⁵⁴⁶, за да „ходим в обновен живот“ (Рим. 6, 4).

978 „Когато за първи път изповядваме нашата вяра и се очистваме чрез светото Кръщение, опрощението, което получаваме, е така пълно, че не остава никаква вина – нито за първородния грях, нито за греховете, извършени по собствена воля; не подлежим на никакво наказание, което да изкупваме. И все пак благодатта на Кръщение-

⁵⁴⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 68: AAS 57 (1965) 66.

⁵⁴⁵ PAULUS VI, *Sollemnis Professio fidei*, 15: AAS 60 (1968) 439.

то не избавя никого от слабостите на нашата природа. Напротив, ние трябва да се борим с подбудите на страстта, които не престават да ни тласкат към злото.⁵⁴⁷ 1263

979 Кой обаче в тази битка срещу склонността към злото ще бъде достатъчно храбър и бдителен, за да избегне всяко раняване от греха? „Въпреки че за Църквата бе необходима властта да прощава греховете, трябваше също Кръщението да не бъде за нея единственото средство, за да се сдобие с ключовете на Царството Небесно, получени от Исус Христос; трябваше да бъде в състояние да прощава греховете на всички каещи се, дори когато са грешили до последния момент на своя живот.“⁵⁴⁸

980 Само чрез тайнството на Покаянието кръстеният може да бъде помирен с Бога и с Църквата:

„Отците заслужено са нарекли Покаянието „изстрадано Кръщение“⁵⁴⁹. Тайнството Покаяние е необходимо за спасението на тези, които са паднали след Кръщението, както е необходимо и самото Кръщение за тези, които още не са възродени.“⁵⁵⁰ 1264

II. Властта на ключовете

981 След Възкресението Христос изпрати апостолите, за „да бъде проповядвано в Негово име покаяние и прощение на греховете у всички народи“ (Лук. 24, 47). Това „служение на примирение“ (2 Кор. 5, 18) апостолите и техните наследници не изпълняват само като известяват на хората опрощението на Бога, заслужено за нас от Христос, и като ги призовават към Кръщение и вяра, но също и като им дават опрощение на греховете чрез Кръщението и като ги помиряват с Бога и Църквата чрез властта на ключовете, получени от Христос: 1446 1422-1484

Църквата „получи ключовете на Небесното Царство, за да опрощава греховете чрез кръвта на Христос и действието на Светия Дух. Само в тази Църква душата, умряла чрез греховете, отново заживява, за да живее с Христос, чиято благодат ни спаси.“⁵⁵¹

⁵⁴⁶ Вж. Рим. 4, 25.

⁵⁴⁷ *Catechismus Romanus*, 1, 11, 3: ed. P. RODRÍGUEZ (Città del Vaticano-Pamplona 1989) p. 123.

⁵⁴⁸ *Catechismus Romanus*, 1, 11, 4: ed. P. RODRÍGUEZ (Città del Vaticano-Pamplona 1989) p. 123.

⁵⁴⁹ Вж. SANCTUS GREGORIUS NAZIANZENSUS, *Oratio* 39, 17: SC 358, 188 (PG 36, 356).

⁵⁵⁰ CONCILIUM TRIDENTINUM, Sess. 14^a, *Doctrina de sacramento Paenitentiae*, c. 2: DS 1672.

- 982 Не съществува никакъв грях, колкото и да е тежък, който светата Църква да не може да прости. „Не съществува човек, колкото и лош и виновен да е той, който да не може да се надява със сигурност за опрощение, стига само неговото разкаяние да е искрено.“⁵⁵² Христос, Който умря за всички хора, иска в Неговата Църква вратите за опрощение да бъдат винаги отворени за всеки, който се отвръща от греха⁵⁵³.
- 1444 983 Катехезата ще се постарее да събуди и подхрани във вярващите вярата в несравнимото величие на дара, който възкръсналият Христос даде на Своята Църква: мисията и действителната власт да прощава греховете чрез службата на апостолите и техните наследници:
- 553 „Господ иска Неговите ученици да могат много, иска от Своите служители да изпълняват в Негово име всичко, което Той е правил, когато е бил на земята.“⁵⁵⁴
- 1463 „Свещениците получиха такава власт, каквато не бе дадена нито на ангелите, нито на архангелите И Бог утвърждава горе всичко онова, което свещениците правят тук, долу.“⁵⁵⁵
- 605 „Ако в Църквата не съществуваше опрощение на греховете, не би съществувала никаква надежда за вечен живот и вечно избавление. Да благодарим на Бога, Който даде на Своята Църква този дар.“⁵⁵⁶

Накратко

- 1442 984 *Символът свързва „опрощението на греховете“ с изповядването на вярата в Светия Дух. И наистина възкръсналият Христос повери на апостолите властта да прощават греховете, когато им даде Светия Дух.*
- 1465 985 *Кръщението е първото и основно тайнство за опрощаване на греховете: то ни свързва с умрелия и възкръснал Христос и ни дарява Светия Дух.*
- 986 *По волята на Христос Църквата притежава властта да*

⁵⁵¹ SANCTUS AUGUSTINUS, *Sermo* 214: ed. P. VERBRAKEN: *Revue Bénédictine* 72 (1962) 21 (PL 38, 1071-1072).

⁵⁵² *Catechismus Romanus*, 1, 11, 5: ed. P. RODRÍGUEZ (Città del Vaticano-Pamplona 1989) p. 124.

⁵⁵³ Вж. *Мат.* 18, 21-22.

⁵⁵⁴ SANCTUS AMBROSIIUS, *De poenitentia*, 1, 8, 34: CSEL 73, 135-136 (PL 16, 476-477).

⁵⁵⁵ SANCTUS IOANNES CHRYSOSTOMUS, *De sacerdotio*, 3, 5: SC 272, 148 (PG 48, 643).

прощава греховете на кръстените и това тя прави чрез епископите и свещениците, обикновено в тайнството Покаяние.

- 987 *„В опрощаването на греховете свещениците и тайнствата са само средствата, с които Господ Исус Христос, единственият създател и дарител на нашето спасение, си служи, за да заличи нашите грехове и възсъздаде в нас правдата.“⁵⁵⁷*

Член 11

„ВЯРВАМ ВЪВ ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА ТЕЛАТА“

988 Християнският Символ – изповядването на нашата вяра в Бога Отец, Син и Свети Дух и в Неговото животворящо, спасяващо и осветяващо действие, достига връхната си точка при възвестяването на възкресението на мъртвите в края на времената и за вечния живот.

989 Ние твърдо вярваме и в това се надяваме, че както наистина Христос възкръсна от мъртвите и живее завинаги, така и след тяхната смърт праведните ще живеят завинаги с Възкръсналия Христос и Той ще ги възкреси в последния ден⁵⁵⁸. Както неговото Възкресение, така и нашето възкресение ще бъде дело на Пресветата Троица:

„Ако Духът на Оногова, Който възкреси от мъртвите Иисуса, живее във вас, то Който възкреси Христа от мъртвите, ще оживотвори и смъртните ви тела чрез живеещия във вас Негов Дух“ (Рим. 8, 11)⁵⁵⁹.

990 Терминът „плът“ показва човека в неговата слабост и смъртност⁵⁶⁰. „Възкресението на плътта“ означава, че след смъртта ще има не само живот на безсмъртната душа, но и на нашите „смъртни тела“ (Рим. 8, 11), които ще бъдат оживотворени.

991 Вярата във възкресението на мъртвите е била още от начало-

⁵⁵⁶ SANCTUS AUGUSTINUS, *Sermo* 213, 8, 8: ed. G. MORIN, *Sancti Augustini sermones post Maurinos reperti* [Guelferbytanus1, 9] (Romae 1930) p. 448 (PL 38, 1064).

⁵⁵⁷ *Catechismus Romanus*, 1, 11, 6: ed. P. RODRÍGUEZ (Città del Vaticano-Pamplona 1989) p. 124-125.

то съществен елемент на християнската вяра. „Убедеността на християните във възкресението на мъртвите – на тази вяра се осланяме“⁵⁶¹:

648 „Как някои помежду вас казват, че нямало възкресение на мъртви? А щом няма възкресение на мъртви, то и Христос не е възкръснал; ако пък Христос не е възкръснал, то празна е нашата проповед, празна е и вашата вяра Но, ето, Христос възкръсна от мъртви и за умрелите стана начатък“ (*1 Кор.* 15, 12-14. 20).

I. Възкресението на Христос и нашето възкресение

ПОСТЕПЕННОТО ОТКРОВЯВАНЕ НА ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

364 992 Бог откри възкресението на мъртвите на своя народ постепенно. Надеждата в телесното възкресение на мъртвите се наложи като вътрешно следствие от вярата в един Бог, Създател на целия човек, с душа и тяло. Създателят на небето и на земята е същият, Който поддържа вярно своя Завет с Авраам и неговото потомство. Именно в тази двойна перспектива ще започне да се изразява вярата във възкресението. В своите изпитания мъчениците Макавеи изповядват:

„Царят на света ще възкреси за живот вечен нас, умрелите за Неговите закони“ (*2 Мак.* 7, 9). „За оногова, който умира от човеци, възделено е да възлага надежда на Бога, че Той пак ще го оживи“ (*2 Мак.* 7, 14)⁵⁶².

993 Фарисеите⁵⁶³ и повечето съвременници на Господа⁵⁶⁴ се надяваха на възкресението. Исус поучава за него непоколебимо. На садукейците, които отричат възкресението, Той отговаря: „Не от това ли се заблуждавате, задето не знаете Писанията, нито силата Божия?“ (*Марк.* 12, 24). Вярата във възкресението се основава на вярата в Бога, Който „не е Бог на мъртви, а Бог на живи“ (*Марк.* 12, 27).

297 994 Но има нещо повече: Исус свързва вярата във възкресението със Своята собствена Личност: „Аз съм Възкресението и Животът“ (*Иоан.* 11, 25). Точно Исус ще възкреси в последния ден тези, които са повярвали в него⁵⁶⁵ и които са се хранили с Неговото тяло и пили Неговата кръв⁵⁶⁶. Още отсега Той дава знак и залог за това, като връща живота на някои умрели⁵⁶⁷, известявайки по този начин свое-

⁵⁵⁸ Вж. *Иоан.* 6, 39-40.

⁵⁵⁹ Вж. *1 Сол.* 4, 14; *1 Кор.* 6, 14; *2 Кор.* 4, 14; *Фил.* 3, 10-11.

⁵⁶⁰ Вж. *Бит.* 6, 3; *Пс.* 56, 5; *Ис.* 40, 6.

⁵⁶¹ TERTULLIANUS, *De resurrectione mortuorum*, 1, 1: CCL 2, 921 (PL 2, 841).

то собствено възкресение, което обаче ще бъде от друг порядък. За това уникално събитие той говори като за „личбата на Иона“⁵⁶⁸, личбата на храма⁵⁶⁹: Той известява за своето възкресение на третия ден след смъртта Си⁵⁷⁰.

575

995 Да бъдеш свидетел на Христос означава да бъдеш „свидетел на възкресението Му“ (Деян. 1, 22)⁵⁷¹, да си ял и пил с Него „след Възкресението Му от мъртвите“ (Деян. 10, 41). Християнската надежда във възкресението е означена в срещите с възкръсналия Христос. Ние ще възкръснем като Него, с Него и чрез Него.

205

996 Още от началото християнската вяра във възкресението среща неразбирания и възражения⁵⁷². „Никое друго положение на християнската вяра не среща толкова яростна, упорита, неуморна и усилената съпротива, както възкресението на телата.“⁵⁷³ Общоприето е, че след смъртта животът на човека продължава духовно. Но как да повярваме, че това тяло, толкова видимо смъртно, може да възкръсне за вечен живот?

646

652

КАК МЪРТВИТЕ ВЪЗКРЪСВАТ?

997 *Какво означава „възкръсване“?* Когато при смъртта душата се разделя от тялото, тялото на човека изпада в тление, докато душата се отправя за среща с Бога, като остава в очакване да бъде съединена със своето прославено тяло. Чрез своето всемогъщество Бог ще възстанови окончателно в нетленен живот нашите тела, като ги съедини с нашите души по силата на Христовото възкресение.

860

655

643

998 *Кой ще възкръсне?* Всички хора, които са умрели: „Който са правили добро, ще възкръснат за живот, а който са вършили зло, ще

⁵⁶² Вж. 2 Мак. 7, 29; Втор. 12, 1-13.

⁵⁶³ Вж. Деян. 23, 6.

⁵⁶⁴ Вж. Иоан. 11, 24.

⁵⁶⁵ Вж. Иоан. 5, 24-25; 6, 40.

⁵⁶⁶ Вж. Иоан. 6, 54.

⁵⁶⁷ Вж. Марк. 5, 21-43; Лук. 7, 11-17; Иоан. 11, 7; Иоан. 2, 19-22.

⁵⁶⁸ Вж. Мат. 12, 39.

⁵⁶⁹ Вж. Иоан. 2, 19-22.

⁵⁷⁰ Вж. Марк. 10, 34.

⁵⁷¹ Вж. Деян. 4, 33.

⁵⁷² Вж. Деян. 17, 32; 1 Кор. 15, 12-13.

възкръснат за осъждане“ (Иоан. 5, 29)⁵⁷⁴.

999 По какъв начин? Христос възкръсна със собственото Си тяло: „Вижте ръцете Ми и нозете Ми: Аз съм Същият“ (Лук. 24, 39); но Той не се върна към земния живот. По същия начин в Него „всички ще възкръснат със собствените тела, които притежават сега“⁵⁷⁵; но тялото ще бъде преобразено в „славно тяло“⁵⁷⁶, в „духовно тяло“ (1 Кор. 15, 44):

366 „Но, ще каже някой, как ще възкръснат мъртвите и в какво тяло ще дойдат? Безумецо! Това, що ти сееш, няма да оживее, ако не умре. И когато сееш, не сееш тялото, което има да стане, а голо зърно Сееш се в тление, възкръсва в нетление Мъртвите ще възкръснат нетленни ... защото това тленното трябва да се облече в нетление, а това смъртното – да се облече в безсмъртие“ (1 Кор. 15, 35-37; 42, 52-53).

1038 1000 „Начинът, по който ще се извърши възкресението“, надминава нашето въображение и разбиране и може да се възприеме само във вярата. Но нашето участие в Евхаристията ни дава вече предущане за преобразяването на нашето тяло в Христос:

640 „Както хлябът, който идва от земята, след като е получил Божието призоваване, не е повече обикновен хляб, а Евхаристия, имаща две страни – едната земна, другата небесна, така и нашите тела, които възприемат Евхаристията, не са вече тленни, защото имат надеждата на възкресението.“⁵⁷⁷

1001 Кога? Окончателно „в последния ден“ (Иоан. 6, 39-40. 44. 54; 11, 24); „при свършека на света“⁵⁷⁸. В действителност възкресението на мъртвите е най-тясно свързано с Второто и славно идване (Парусия) на Христос:

647 „Защото Сам Господ с повеление, при глас на Архангел и при тръба Божия, ще слезе от небето и мъртвите в Христа ще възкръснат първом“ (1 Сол. 4, 16).

ВЪЗКРЪСНАЛИ С ХРИСТОС

1002 Ако е вярно, че Христос ще ни възкреси „в последния ден“,

⁵⁷³ SANCTUS AUGUSTINUS, *Enarratio in Psalmum* 88, 2, 5: CCL 39, 1237 (PL 37, 1134).

⁵⁷⁴ Вж. *Втор.* 12, 2.

⁵⁷⁵ CONCILIIUM LATERANENSE IV, Cap. 1, *De fide catholica*: DS 801.

⁵⁷⁶ Вж. *Фил.* 3, 21.

вярно е също така, че в известен смисъл ние сме вече възкръснали с Христос. И наистина благодарение на Светия Дух християнският живот още оттук, от земята, е участие в смъртта и възкресението на Христос: 1405

„Като се погребяхте с Него в Кръщението, в което и възкръснахте заедно с Него чрез вяра в силата на Бога, Който Го възкреси от мъртвите И тъй, ако сте възкръснали заедно с Христа, търсете това, що е горе, дето Христос седи отдясно на Бога“ (Кол. 2, 12; 3, 1). 1038 673

1003 Съединени с Христос чрез Кръщението, вярващите вече вземат реално участие в небесния живот на възкръсналия Христос⁵⁷⁹, но този живот остава „скрит с Христа в Бога“ (Кол. 3, 3). С Него Той ни „възкреси и постави на небесата в Христа Исуса“ (Еф. 2, 6). Нахранени от Неговото тяло в Евхаристията, ние принадлежим вече на тялото на Христа. Когато възкръснем в последния ден, ще се явим „с Него в слава“ (Кол. 3, 4).

1004 В очакване на този ден тялото и душата на вярващия вземат вече участие в достойнството да бъдат „в Христа“; оттам изискването за уважение спрямо собственото тяло, но също така и спрямо това на другия, особено когато то страда: 655

„Тялото е ... за Господа, а Господ – за тялото. Бог и Господа възкреси, и нас ще възкреси със силата Си. Нима не знаете, че телата ви са Христови членове? Или не знаете ... че не принадлежите на себе си? ... Затова прославете Бога в телата си“ (1 Кор. 6, 13-15. 19-20).

II. Смъртта в Исус Христос

1005 За да възкръснем с Христос, трябва да умрем с Него, трябва „да напуснем тялото и да се приберем у Господа“ (2 Кор. 5, 8). В освобождаването⁵⁸⁰, което е смъртта, душата се отделя от тялото. Тя ще бъде съединена със своето тяло в деня на възкресението от мъртвите⁵⁸¹. 1227 2796

СМЪРТТА

364

⁵⁷⁷ SANCTUS IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Adversus haereses* 4, 18, 5: SC 100, 610-612 (PG 7, 1028-1029).

⁵⁷⁸ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 48: AAS 57 (1965) 54.

⁵⁷⁹ Вж. *Фил.* 3, 20.

1397 1006 „Само пред лицето на смъртта загадката на човешката природа достига своя връх.“⁵⁸² В някакъв смисъл телесната смърт е естествена, но за вярата тя в действителност е отплата за греха (*Рим.* 6, 23)⁵⁸³. И за тези, които умират в благодатта на Христос, тя е причастност към смъртта на Господа, за да можем след това да сме причастни също и в Неговото възкресение⁵⁸⁴.

624 1007 *Смъртта е краят на земния живот.* Нашият живот се измерва с времето, в течение на което ние се променяме и остаряваме, и както при всички земни същества смъртта се явява като естествен край на живота. Това основание на смъртта придава напора на нашия живот: споменът за смъртността служи да ни напомня, че имаме твърде ограничено време, за да реализираме живота си:

650 „И помни твоя Създател през дните на младостта си, докле не ... се върне пръстта в земята, каквато си е била; а духът ще се върне при Бога, Който го е дал“ (*Екл.* 12, 1, 7).

164, 1500 1008 *Смъртта е последица от греха.* Истинен тълкувател на ученията в Священото Писание⁵⁸⁵ и Преданието, Учителната власт на Църквата учи, че смъртта е навлязла в света заради греха на човека⁵⁸⁶. Макар че човек притежаваше смъртна природа, Бог го беше определил да не умира. Следователно смъртта се яви против плана на Бога Създател и влезе в света като последица на греха⁵⁸⁷. „Телесната смърт, от която човек щеше да бъде освободен, ако не беше съгрешил“⁵⁸⁸, е „най-последният враг“ на човека, който трябва да бъде победен (*1 Кор.* 15, 26).

1009 *Смъртта е преобразена от Христос.* Исус, Синът Божи, също понесе смъртта, присъща на човешкото Му състояние. Но въпреки ужаса пред нейното лице⁵⁸⁹ той я прие с пълно и свободно подчинение на волята на Своя Отец. Послушанието на Исуса преобрази проклятието на смъртта в благослов⁵⁹⁰.

СМИСЪЛЪТ НА ХРИСТИЯНСКАТА СМЪРТ

1010 Благодарение на Христос християнската смърт има положите-

⁵⁸⁰ Вж. *Фил.* 1, 23.

⁵⁸¹ Вж. PAULUS VI, *Sollemnis Professio fidei*, 28: AAS 60 (1968) 444.

⁵⁸² CONCILIIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 18: AAS 58 (1966) 1038.

⁵⁸³ Вж. *Бит.* 2, 17.

⁵⁸⁴ Вж. *Рим.* 6, 3-9; *Фил.* 3, 10-11.

лен смисъл. „За мене животът е Христос, а смъртта – придобивка“ 401
 (Фил. 1, 21). „Верни са думите: ако с Него сме умрели, с Него ще и
 оживеем“ (2 Тим. 2, 11). Съществената новост на християнската
 смърт се състои в следното: чрез Кръщението християнинът е вече
 свещенодействено „умрял с Христа“, за да живее нов живот; и ако 376
 ние умираме в благодатта на Христос, физическата смърт изпълнява
 „умирането с Христос“ и по този начин завършва нашето приоб-
 щаване към Неговото изкупително действие:

„По-добре да умра в (εις) Исуса Христа, отколкото да царувам до кра-
 ищата на земята. Само Него аз търся, умрелия за нас, Него желая,
 възкръсналия за нас. Моето раждане приближава Оставете ме да
 получа чистата светлина; когато пристигна там, аз ще бъда човек.“⁵⁹¹ 612

1011 В смъртта Бог призовава човека към себе си. Затова именно
 християнинът може да изпита спрямо смъртта желание, подобно на
 това на свети Павел: „Желая да се освободя и да бъда с Христа“ 1681-1690
 (Фил. 1, 23); и може да преобразува своята собствена смърт в акт
 на послушание и любов спрямо Отца по примера на Христос⁵⁹²:

„Земната ми любов бе разпната...; живата вода, говореща в мен,
 отвътре ми казва: „Ела при Отца.“⁵⁹³ 1220
 „Нетърпелива да те видя/ искам да умра.“⁵⁹⁴
 „Аз не умирам, аз влизам в живота.“⁵⁹⁵

1012 Християнското виждане за смъртта⁵⁹⁶ е изразено особено ясно
 в Литургията на Църквата:

„За всички Твои верни, Господи, животът не престава, а се променя; и
 когато се разруши неговият земен дом, той ще се сдобие с вечно оби-
 тание на небесата.“⁵⁹⁷

1013 Смъртта е краят на земното странстване на човека, време на
 благодат и милосърдие, които Бог му предлага, за да прекара зем-
 ния си живот според Божия замисъл и за да определи своето послед-
 но предназначение. Когато дойде краят на „единственото пътешест-
 вие“ на нашия земен живот⁵⁹⁸, ние няма да се завръщаме повече за 1025

⁵⁸⁵ Вж. Бит. 2, 17; 3, 3; 3, 19; Прем. 1, 13; Рим. 5, 12; 6, 23.

⁵⁸⁶ Вж. CONCILIIUM TRIDENTINUM, Sess. 5^a, *Decretum de peccato originali*, canon 1: DS 1511.

⁵⁸⁷ Вж. Прем. 2, 23-24.

⁵⁸⁸ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 18: AAS 58 (1966) 1038.

⁵⁸⁹ Вж. Марк. 14, 33-34; Евр. 5, 7-8.

⁵⁹⁰ Вж. Рим. 5, 19-21.

⁵⁹¹ SANCTUM IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula ad Romanos* 6, 1-2: SC 10bis, 114 (FUNK 1, 258-260).

други земни животи. „На човеците е отредено да умрат един път“ (Евр. 9, 27). Няма „прераждане“ след смъртта.

1014 Църквата ни окуражава да се готвим за часа на нашата смърт („Избави ни, Господи, от внезапна и непредвидена смърт“: древна Литания на светците), да молим Божията Майка да се застъпи за нас „в часа на нашата смърт“ („Радвай се, благодатна“), да се поверяваме на свети Йосиф, покровител на благата смърт:

„Във всичките си действия, във всичките си мисли ти трябва да постъпваш така, като че ли ще умреш днес. Ако имаш добра съвест, няма да се страхуваш толкова от смъртта. По-добре е да се пазиш от грях, отколкото да бягаш от смъртта. Ако днес не си готов, как ще бъдеш готов утре?“⁵⁹⁹

„Хвален бъди, Господи, за нашата сестра, телесната смърт, от която никой жив човек не може да избяга. Горко на тези, които умират в смъртни грехове; блажени тези, които смъртта ще застигне в Твоите пресвети желания, защото втората смърт няма да им причини зло.“⁶⁰⁰

Накратко

1015 *„Плътта е средоточие на спасението.“⁶⁰¹ Ние вярваме в Бога, който е Създател на плътта; вярваме в Словото, станало плът, за да изкупи плътта; вярваме във възкресението на плътта, завършването на сътворението и изкуплението на плътта.*

2676-2677

1016 *Чрез смъртта душата се отделя от тялото, но при възкресението Бог ще възвърне нетленния живот на нашето преобразено тяло, като го съедини с душата. Както Исус е възкръснал и живее завинаги, така и ние ще възкръснем*

⁵⁹² Вж. Лук. 23, 46.

⁵⁹³ SANCTUM IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula ad Romanos* 7, 2: SC 10bis, 116 (FUNK 1, 260).

⁵⁹⁴ SANCTA THERESIA A IESU, *Poesía*, 7: *Biblioteca Mística Carmelitana*, v. 6 (Burgos 1919) p. 86.

⁵⁹⁵ SANCTA THERESIA A IESU INFANTE, *Lettre* (9 iunii 1897): *Correspondance Générale*, v. 2 (Paris 1973) p. 1015.

⁵⁹⁶ Вж. 1 Тим. 4, 13-14.

⁵⁹⁷ *Praefatio defunctorum I: Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p. 439.

⁵⁹⁸ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 48: AAS 57 (1965) 54.

⁵⁹⁹ *De imitatione Christi* 1, 23, 5-8: ed. T. LUPPO (Città del Vaticano 1982) p. 70.

в последния ден.

- 1017 „Ние вярваме в истинското възкресение на плътта, която сега притежаваме.“⁶⁰² В гроба обаче се полага тленно тяло. То възкръсва като нетленно⁶⁰³, като „духовно тяло“ (1 Кор. 15, 44).
- 1018 Като последица от първородния грях човек трябва да понесе „телесна смърт, от която е цял да бъде освободен, ако не беше съгрешил“⁶⁰⁴.
- 1019 Исус, Синът Божи, доброволно изстрада смъртта заради нас в пълно и свободно подчинение на волята на Бога, своя Отец. Чрез своята смърт Той победи смъртта, като отвори за всички хора възможността за спасение.

Член 12

„ВЯРВАМ ВЪВ ВЕЧНИЯ ЖИВОТ“

1020 Християнинът, който свързва своята собствена смърт с тази на Исус, вижда смъртта като пристъпване към Него и вход във вечния живот. Когато Църквата за последен път произнася върху умирация християнин Христовите думи на прошка и отпущение и за последен път го помазва с подкрепящо помазание, давайки му Христос в предсмъртното причастие като храна за откриващия се път, тя му говори с блага увереност:

„Напусни този свят, християнска душо, в името на Бога Всемогъщия, който те създаде, в името на Исуса Христа, Син на живия Бог, който страда за теб, в името на Светия Дух, който ти бе даден в дар. Твоето жилище днес да бъде в мир с Бога в светия Сион, с Дева Мария, Майката Божия, със Свети Йосиф, ангелите и с всички светци на Бога Върни се при твоя Създател, който те направи от праха на земята. Нека в часа, в който твоята душа напусне тялото ти, Дева Мария, ангелите и

⁶⁰⁰ SANCTUS FRANCISCUS ASSISIENSIS, *Canticum Fratris Solis: Opuscula sancti Patris Francisci Assisiensis*, ed. C. ESSER (Grottaferrata 1978) p. 85-86.

⁶⁰¹ TERTULLIANUS, *De resurrectione mortuorum* 8, 2: CCL 2, 931 (PL 2, 852).

⁶⁰² CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Prodessio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 854.

⁶⁰³ Вж. 1 Кор. 15, 42.

⁶⁰⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 18: AAS 58 (1966) 1038.

всички светци побързат да те посрещнат. И нека видиш твоя Изкупител лице в лице и преуспееш в съзерцанието на Бога за вековете.⁶⁰⁵

1523-1525 I. Съдът за всеки поотделно

1021 Смъртта слага край на човешкия живот като време, открито за приемане или отблъскване на Божията благодат, изявена в Христос⁶⁰⁶. Новият Завет говори за съд най-вече предвид на последната среща с Христос при Неговото второ идване, но потвърждава по различни поводи за непосредственото въздаяние след смъртта на всеки един според делата и вярата му. Притчата за бедния Лазар⁶⁰⁷ и думите на Христос на Кръста, отправени към каещия се разбойник⁶⁰⁸, както и другите текстове на Новия Завет⁶⁰⁹, говорят за крайната участ на душата⁶¹⁰, която може да бъде различна за един или за друг.

336, 2677 1022 Всеки човек в своята безсмъртна душа веднага след смъртта при един отделен съд получава вечното въздаяние, което отнася неговия живот в Христос; при това той трябва да премине или през пречистване⁶¹¹, или да влезе незабавно в небесното блаженство⁶¹², или веднага да бъде осъден завинаги⁶¹³.

„В заника на живота по любовта ще те отсъдят.“⁶¹⁴

1038 II. Небето

679 1023 Тези, които умират в благодатно състояние и приятелство с Бога и са свършено пречистени, живеят завинаги с Христос. Те са завинаги подобни на Бога, защото Го виждат „такъв, какъвто е“ (*1 Иоан. 3, 2*) лице в лице (*1 Кор. 13, 12*)⁶¹⁵:

„С нашата апостолска власт ние определяме, че съгласно общото разпореждане на Бога душите на всички светци ... и на всички други верни умрели след получаване на светото Кръщение в Христа, в които не

⁶⁰⁵ *Ordo Unctionis infirmorum eorumque pastoralis curae, Ordo commendationis morientium*, 146-147, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1972) p. 60-61.

⁶⁰⁶ Вж. *2 Тим. 1, 9-10*; *Лук. 23, 43*.

⁶⁰⁷ Вж. *Лук. 16, 22*.

⁶⁰⁸ Вж. *Лук. 25, 43*.

⁶⁰⁹ Вж. *2 Кор. 5, 8*; *Фил. 9, 27*; *12, 23*; *Мат. 16, 26*.

⁶¹⁰ Вж. *Мат. 16, 26*.

е имало нищо за пречистване, когато са умрели ... или още, ако е имало нещо за пречистване, след тяхната смърт те са го вече направили ... преди още възкресението в техните тела и Последния съд, от времето на Възнесението на Господа и Спасителя, Исус Христос, на небето, са били, са и ще бъдат на небето, в Небесното Царство и небесния Рай с Христос, приети в обществото на светите ангели. От времето на Христовото страдание и смърт те са видели и виждат божествената същност с вътрешния си взор, дори лице в лице, без посредничеството на никакво друго създание.⁶¹⁶

393

1470

1024 Този свършен живот с Пресветата Троица, това общение на живот и любов с Нея, с Дева Мария, ангелите и всички блажени е наречено „небе“. Небето е крайната цел при осъществяване на най-дълбоките възделения на човека, състояние на окончателно и върховно щастие.

954

1025 Да живееш на небето означава „да бъдеш с Христа“⁶¹⁷. Избраните живеят „в Него“, но се съхраняват като такива, защото в Него намират своята истинска същност, своето собствено име⁶¹⁸:

„Животът е това да бъдеш с Христос, защото където е Христос, там е Царството.“⁶¹⁹

1026 Чрез своята смърт и Възкресение Исус Христос ни „отвори“ небето. Животът на блажените се състои в притежанието и пълнотата на плодовете на изкуплението, извършено от Христос, който присъединява към небесната си прослава тези, които повярваха в Него и останаха верни на Неговата воля. Небето е блаженото общение на всички тези, които са свършено приобщени в Него.

1027 Тайната на блаженото общение с Бога и с всички, които са в Христос, превишава всякакво разбиране и представа. Писанието го-

⁶¹¹ Вж. CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 856; CONCILIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Graecis*: DS 1304; CONCILIUM TRIDENTINUM, Sess. 25^a, *Decretum de purgatorio*: DS 1820.

⁶¹² Вж. CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 857; IOANNES XXII, *Bulla Ne super his*: DS 991; BENEDICTUS XII, Const. *Benedictus Deus*: DS 1000-1001; CONCILIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Graecis*: DS 1305.

⁶¹³ Вж. CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 858; BENEDICTUS XII, Const. *Benedictus Deus*: DS 1002; CONCILIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Graecis*: DS 1306.

⁶¹⁴ SANCTUS IOANNES A CRUCE, *Avisos y sentencias*, 57: *Biblioteca Mística Carmelitana*, v. 13 (Burgos 1931) p. 238.

⁶¹⁵ Вж. *Откр.* 22, 4.

⁶¹⁶ BENEDICTUS XII, Const. *Benedictus Deus*: DS 1000; вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 49: AAS 57 (1965) 54.

260, 326 вори за него в образи: живот, светлина, мир, сватбено угощение, вино
2734, 1718 на Църквата, дом на Отца, небесен Йерусалим, рай: „око не е вижда-
1011 ло, ухо не е чувало и човеку наум не е идвало това, що Бог е пригот-
вил за ония, които Го обичат“ (1 Кор. 2, 9).

1028 Поради своята трансцендентност Бог не може да бъде видян
такъв, какъвто е, освен когато Той Самият открива своята тайна при
непосредственото съзерцание на човека, за което му дава необходи-
мата способност. Това съзерцание на Бога в небесната му слава е
наречено от Църквата „блажено видение“:

793 „Това ще бъде твоята слава и твоето щастие: да бъдеш приет, да видиш
Бога, да имаш щастието да вземеш участие в радостите на спасението
и вечната светлина с Христа, Господа, Твоя Бог ... да се наслаждаваш
на Небесното Царство ведно с праведните и приятелите на Бога, да
споделяш радостите на постигнатото безсмъртие.“⁶²⁰

959, 1720 1029 В Небесната слава блажените продължават да изпълняват с
радост Божията воля по отношение на другите хора и на цялото тво-
рение. Те вече царуват с Христос; с Него „те ще царуват векови
веков“ (Откр. 22, 5)⁶²¹.

III. Последното пречистване, или Чистилището

1722 1030 Тези, които умират в благодатно състояние и приятелство с
163 Бога, но не са свършено пречистени, макар и сигурни в тяхното
вечно спасение, преминават след смъртта пречистване, за да до-
бият необходимата святост и да влязат в небесната слава.

956 1031 Църквата нарича Чистилище последното пречистване на из-
браните, което е съвсем различно от наказанието на осъдените. Цър-
квата определя учението относно вярата в Чистилището, особено на
Флорентинския⁶²² и Тридентския събор⁶²³. Църковното Предание, ка-
то се позовава на някои текстове от Писанията⁶²⁴, говори за пречи-
стващия огън:

„Що се отнася до някои леки провинения, трябва да се вярва, че преди

⁶¹⁷ Вж. *Иоан.* 14, 3; *Фил.* 1, 23; *1 Сол.* 4, 17.

⁶¹⁸ Вж. *Откр.* 2, 17.

⁶¹⁹ SANCTUS AMBROSIIUS, *Expositio evangelii secundum Lucam* 10, 121: CCL 14, 379 (PL 15, 1927).

⁶²⁰ SANCTUS CYPRIANUS CARTHAGINIENSIS, *Epistula* 58, 10: CSEL 3/2, 665 (56, 10: PL 4, 367-368).

Съда има един пречистващ огън, както потвърждава Този, Който е истината, като казва, че ако някой е произнесъл богохулство срещу Светия Дух, това не ще му бъде простено нито на този век, нито в бъдещия век (*Мат.12, 32*). В това изказване можем да доловим, че някои грешки могат да бъдат простени през този век, а някои други – едва в бъдещия век.⁶²⁵ 668

1032 Това учение се опира още и на обичайната молитва за умрелите, за която говори още Свещеното Писание: „Затова той (*Юда Макавей*) принесе за умрелите умиловитна жертва, да бъдат освободени от грях“ (*2 Мак. 12, 45*). Още от първите времена Църквата е почитала паметта на мъртвите и е измолвала благосклонност за тях, особено в евхаристичното тайнство⁶²⁶, за да могат пречистени да достигнат до блаженото видение на Бога. Църквата също така препоръчва милостините, индулгенциите и делата на покаяние в полза на умрелите: 954, 1472

„Нека да им се притичваме на помощ и да ги поминуваме. Ако синовете на Йов са били пречистени чрез жертвоприношението на техния баща⁶²⁷, защо ние се съмняваме, че нашите приношения за мъртвите няма да им донесат никаква утеха? Да не се колебаем да помагаме на тези, които са вече умрели, и да поднасяме нашите молитви за тях.“⁶²⁸

IV. Адът

1033 Ние можем да се съединим с Бога само ако свободно изберем да Го обичаме. Но не можем да обичаме Бога, ако грешим тежко срещу Него, срещу нашия ближен и срещу нас самите: „Който не обича брата си, пребъдва в смърт. Всякой, който мрази брата си, е човекоубиец; и знаете, че никой човекоубиец няма вечен живот“ (*1 Иоан. 3, 14-15*). Нашият Господ ни предупреждава, че ще бъдем разделени от Него, ако пренебрегнем тежките нужди на бедните и малките, които са негови братя⁶²⁹. Да умреш в смъртен грях, без да се разкаеш и без да приемеш милосърдната любов на Бога, означава по собствен избор да живееш отделен от Него завинаги. И точно това състояние на окончателно само- 958 1371 1479

⁶²¹ Вж. *Мат. 25, 21. 23*.

⁶²² Вж. CONCILIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Graecis*: DS 1304.

⁶²³ Вж. CONCILIUM FLORENTINUM, Sess. 25^a, *Decretum de purgatorio*: DS 1820; Sess. 6^a, *Decretum de iustificatione*, canon 30: DS 1580.

⁶²⁴ Напр. *1 Кор. 3, 15*; *1 Пеп. 1, 7*.

⁶²⁵ SANCTUS GREGORIUS MAGNUS, *Dialogi* 4, 41, 3: SC 265, 148 (4, 39: PL 77, 396).

⁶²⁶ Вж. CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 856.

отлъчване от общението с Бога и блажените ние означаваме с думата „Ад“.

1034 Исус често говори за „геена“, за „огън, който не изгасва“⁶³⁰, приготвен за тези, които до края на живота си отказват да вярват, да се покаят и които могат да загубят в едновременно и душата, и тялото си⁶³¹. Исус съобщава със сурови думи: „ще изпрати Син Човеческий Ангелите си, и ще съберат от Царството Му всички съблазни, и ония, които вършат беззаконие, и ще ги хвърлят в огнената пещ“ (Мат. 13, 41-42), а Той ще произнесе присъдата: „Идете от Мене, проклети, в огън вечний!“ (Мат. 25, 41).

1861 1035 Учението на Църквата потвърждава съществуването на ада и неговата вечност. Душите на умрелите в смъртен грях слизат непосредствено след смъртта в ада, където изтърпяват мъките на ада, „вечния огън“⁶³². Основното наказание на ада е във вечното разделяне от Бога, в Когото единствено човек може да има живот и щастие, за които е бил създаден и за които копнее.

393
633

1036 Утвържденията на Свещеното Писание и учението на Църквата по отношение на ада представляват *призив за отговорност*, с която човек трябва да ползва своята свобода, мислейки за онова, което му е отредено за вечността. Те представляват в същото време и един *непосредствен повик за покаяние*: „Влезте през тесните врата; защото широки са вратата и просторен е пътят, който води към погибел, и мнозина са, които минават през него; защото тесни са вратата и стеснен е пътят, който води в живота, и малцина ги намират“ (Мат. 7, 13-14):

393

„Тъй като не знаем нито деня, нито часа, когато ще свърши единственият ход на нашия земен живот, трябва, помнейки Господа, да бъдем винаги бдителни, за да заслужим да бъдем приети с Него на сватбеното тържество и да бъдем причислени към благословените от Бога, вместо като лоши и мързеливи слуги да бъдем отпратени по Божия повеля във вечния огън, във външния мрак, където има плач и скърцане на

⁶²⁷ Вж. *Иов.* 1, 5.

⁶²⁸ SANCTUS IOANNES CHRYSOSTOMUS, *In epistolam I ad Corinthios homilia* 41, 5: PG 61, 361.

⁶²⁹ Вж. *Мат.* 25, 31-46.

⁶³⁰ Вж. *Мат.* 5, 22. 29; 13, 42. 50; *Марк.* 9, 43-48.

⁶³¹ Вж. *Мат.* 10, 28.

⁶³² Вж. *Symbolum Quicumque*: DS 76, SYNODUS CONSTANTINOPOLITANA (anno 543), *Anathematismi contra Origenem*, 7: DS 409; *Ibid.*, 9: DS 411; CONCILIUM LATERANENSE IV, Cap. 1, *De fide*

зъби.⁶³³

1037 Бог не предопределя никого да отиде в ада⁶³⁴, за това е необходимо доброволното отвръщане от Бога – смъртен грях, в който се постои докрай. В евхаристичната литургия и ежедневните молитви на своите верни Църквата измолва милосърдието на Бога, Който „не желае да погинат някои, а всички да се обърнат към покаяние“ (2 Петр. 3, 9):

1734
1428

„Ето приношението, което Ти представяме, ние, Твоите слуги и цялото Твое семейство; в Твоята благосклонност, приеми го. Осигури мир в нашия живот, избави ни от осъждане и приеми ни между Твоите избраници.“⁶³⁵

V. Страшният съд

1038 Възкресението на всички мъртви „праведни и неправедни“ (Деян. 24, 15) ще предшества Страшния съд. Това ще бъде „час, когато всички, които са в гробовете, ще чуят гласа на Сина Божи и ще излязат: които са правили добро, ще възкръснат за вечен живот, а които са вършили зло, ще възкръснат за осъждане (Иоан. 5, 28-29). Тогава Иисус ще дойде „в славата Си, и всички свети Ангели с Него... и ще се съберат пред Него всички народи; и ще отдели едни от други, както пастир отлъчва овци от кози; и ще постави овците от дясната Си страна, а козите – от лявата И тя ще отидат във вечна мъка, а праведниците – в живот вечен“ (Мат. 25, 31. 33. 46).

162
1014, 1821

1039 Пред лицето на Христос, Който е самата Истина, ще се яви окончателно истината за отношението на всеки човек спрямо Бога⁶³⁶. На Страшния съд ще се открие до най-малката подробност доброто, което всеки е правил, или доброто, което е пропуснал да направи през земния си живот:

catholica: DS 801; CONCILIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 858; BENEDICTUS XII, Const. *Benedictus Deus*: DS 1002; CONCILIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Iacobitis*: DS 1351; CONCILIUM TRIDENTINUM, Sess. 6^a, *Decretum de iustificatione*, canon 25: DS 1575; PAULUS VI, *Sollemnis Professio fidei*, 12: AAS 60 (1968) 438.

⁶³³ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 48: AAS 57 (1965) 54.

⁶³⁴ Вж. CONCILIUM ARAUSICANUM II, *Conclusio*: DS 397; CONCILIUM TRIDENTINUM, Sess. 6^a, *Decretum de iustificatione*, canon 17: DS 1567.

⁶³⁵ *Prex eucharistica I seu Canon Romanus*, 88: *Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p. 450.

678-679 „Всяко зло, което вършат злите, е записано – и те не го знаят. В деня,
когато Бог не ще бъде „в безмълвие“ (Пс. 49, 3) ... Той ще се обърне към
998, 1001 злите: „Аз бях поставил, ще им каже Той, на земята моите малки и
бедни за вас. Аз, техният Глава, седях на престола в небето отдясно на
Моя Отец, но на земята Моите членове се мъчеха, Моите членове бяха
в нищета. Ако вие бяхте дали на Моите членове това, което трябваше,
то щеше да достигне до Господа. Когато поставих Моите малки бедни
на земята, аз ги назначих като ваши поръчители да носят вашите добри
дела в Моята съкровищница: Вие не положихте нищо в техните ръце,
за това не притежавате нищо при Мене.“⁶³⁷

1040 Страшният съд ще дойде при славното завръщане на Христос.
Единствен Отец знае деня и часа, само Той решава Пришествието.
678 Чрез своя Син, Исус Христос, Той ще произнесе тогава последната
дума за цялата история. Ние ще познаем върховния смисъл на всяко
творение и на целия план на спасението и ще разберем чудесните
пътища, през които Неговото Провидение е превело всяко нещо до
своята крайна цел. Страшният съд ще открие, че Божията справед-
ливост тържествува над всички неправди, извършени от творенията,
и че Божията любов е по-силна от смъртта⁶³⁸.

1041 Посланието на Страшния съд зове към покаяние, докато Бог още
дава на хората „благоприятно време“, „ден на спасение“ (2 Кор. 6, 2). То
вдъхва свещен страх от Бога и подтиква към правдата на Небесното
Царство. То известява „блажената надежда“ (Тит. 2, 13) за завръщането
на Господа, Който ще дойде, „за да бъде прославен в оня ден всред
Своите светии и за да Му се удивяват всички повярвали“ (2 Сол. 1, 10).

VI. Надеждата за новите небеса и новата земя

637 1042 В края на времената Царството Божие ще дойде в своята пъл-
нота. След всемирния Съд праведните ще царуват завинаги с Хрис-
тос, прославени в тяло и душа, и самата вселена ще бъде подновена:

314 Тогава Църквата „ще достигне своя завършек в небесната слава, когато
цялата вселена, или светът, който е тясно свързан с човека и чрез него
достига своята цел, бъде изцяло възстановен в Христос“⁶³⁹.

1043 Тайнственото обновяване, което ще преобрази човечеството и
света, е наречено от Свещеното Писание „нови ... небеса и нова

⁶³⁶ Вж. *Иоан.* 12, 48.

⁶³⁷ SANCTUS AUGUSTINUS, *Sermo* 18, 4, 4: CCL 41, 247-249 (PL 38, 130-131).

⁶³⁸ Вж. *Песен на песн.* 8, 6.

- земя“ (2 Петр. 3, 13)⁶⁴⁰. То ще ознаменува окончателното осъществяване на плана на Бога да „съедини всичко небесно и земно под един глава – Христа“ (Еф. 1, 10). 1432
- 1044 В този „нов всемир“⁶⁴¹, в небесния Йерусалим, Бог ще има Свое обиталище сред хората. „Гой ще изтрие всяка сълза от очите им: повече смърт няма да има, плач, викове и мъки няма да има, защото първото състояние премина“ (Откр. 21, 4)⁶⁴². 2854
- 1045 За човека този завършек ще бъде висшата реализация на единството на човешкия род, желано от Бога още от създаването и за което странстващата Църква е била „като тайнство“⁶⁴³. Тези, които бъдат съединени с Христос, ще образуват общността на изкупените, „светия град“ на Бога (Откр. 21, 2), „невестата на Агнеца“ (Откр. 21, 9). Тази общност не ще бъде повече накърнявана от грях, нечистотии⁶⁴⁴ и самолюбие, които разрушават или накърняват земната общност на хората. Блаженото видение, в което Бог неизчерпаемо ще се открие на избраниците, ще бъде непресъхващ извор на блаженство, мир и взаимно общение. 769
670
310
671
- 1046 *Що се отнася до всемира*, Откровението открива дълбока общност в предназначението на материалния свят и човека: 280
518
- „Тварите с нетърпение очакват прославянето на синовете Божи ... с надежда, че и самите твари ще бъдат освободени от робството на тленното Защото знаем, че всички твари заедно стенат и се мъчат досега. И не само *те*, но и ние сами, които имаме начатъците на Духа, и ние сами стенем в себе си, очаквайки осиновение – изкупване на нашето тяло“ (Рим. 8, 19-23).
- 1047 Следователно целият видим свят е предопределен да бъде преобразен, „защото така самият свят, възстановен в своето първоначално състояние, безпрепятствено ще служи на праведните, като взема участие в тяхното прославяне на възкръсналия Исус Христос“⁶⁴⁵. 775
1404
- 1048 „*Ние не знаем времето*, когато ще дойде свършекът на земята и човечеството, нито начина на преобразяване на света. Образът на този свят, накърнен от греха, отминава, но ние знаем, че Бог ни е

⁶³⁹ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 48: AAS 57 (1965) 53.

⁶⁴⁰ Вж. *Откр.* 21, 1.

⁶⁴¹ Вж. *Откр.* 21, 5.

⁶⁴² Вж. *Откр.* 21, 27.

⁶⁴³ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 1: AAS 57 (1965) 5.

⁶⁴⁴ Вж. *Откр.* 21, 27.

подготвил ново жилище и нова земя, където обитава справедливостта и чието блаженство ще изпълни и надмине всички желания за мир, които напират в сърцето на човека.⁶⁴⁶

349 1049 „Очакването на новата земя обаче не трябва да отслабва, а още повече да усилва у нас грижата да обработваме тази земя, където растялото на новото човешко семейство, което вече е в състояние да предначертае бъдния век. Ето защо, макар че трябва грижливо да разграничим земния прогрес от нарастването на Христовото Царство, този прогрес има голямо значение за Божието царство, доколкото може да допринесе за по-доброто устройство на човешкото общество.⁶⁴⁷

673 1050 „Благата на човешкото достойнство, на братското общение и свободата, сиреч всички добри плодове на нашата природа и умение, които в Божия Дух и по Негова повеля сме разпространили на земята, след това, когато Христос върне на Отца вечното и всеобщо Царство, ще открием отново, освободени от всякаква нечистота, озарени и преобразени.⁶⁴⁸ Тогава Бог ще бъде „всичко във всички“ (*1 Кор.* 15, 28), във вечния живот:

„Самият живот и животът в истина е Отец, Който чрез Сина и Светия Дух излива върху всички небесните дарове. Благодарение на Неговата щедрост и ние, хората, получихме истинно обещанието за благата на вечния живот.⁶⁴⁹

Накратко

2820 1051 *Всеки човек в своята безсмъртна душа веднага след смъртта получава в отделен съд вечното си въздаяние от Исус, Съдия на живите и мъртвите.*

1709 1052 *„Ние вярваме, че душите на всички, които умират в благодатта на Христа ... представляват Божия народ отвъд смъртта, която ще бъде окончателно победена в деня на Възкресението, в който тези души отново ще бъдат съединени със своите тела.“⁶⁵⁰*

1053 *„Ние вярваме, че множеството души, които са събрани около*

⁶⁴⁵ SANCTUS IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Adversus haereses* 5, 32, 1; SC 153, 398 (PG 7, 1210).

⁶⁴⁶ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 39: AAS 58 (1966) 1056-1057.

⁶⁴⁷ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 39: AAS 58 (1966) 1057.

*Исус и Мария в рая, образуват Небесната Църква, където във вечно блаженство те виждат Бога такъв, какъвто е, и където в различна степен участват със светите ангели в божественото управление, осъществявано от Христос в славата Му, като се застъпват за нас и със своята братска загриженост подпомагат нашата немощ.*⁶⁵¹ 260

- 1054 *Тези, които умират в благодат и приятелство с Бога, но са несъвършено пречистени, макар да са сигурни във вечното спасение, след смъртта си преминават през пречистване, докато получат необходимата святост, за да влязат в радостта на Бога.*
- 1055 *Заради „общението на светците“ Църквата препоръчва умрелите на Божието милосърдие и принася за тях молитви, особено светата евхаристична жертва.*
- 1056 *Като следва примера на Исус, Църквата напомня на вярващите „тъжната и плачевна реалност на вечната смърт“⁶⁵², наречена още „ад“ .*
- 1057 *Основното наказание в ада е вечното отлъчване от Бога, в Когото човек единствено може да има живота и блаженството, за които е бил създаден и за които копнее.*
- 1058 *Църквата се моли никой да не погине: „Господи, не позволявай да бъде завинаги отделен от Тебе.“⁶⁵³ Ако е вярно, че никой не може да спаси сам себе си, вярно е също така, че „Бог иска всички да бъдат спасени“ (1 Тим. 2, 4) и че за Него „всичко е възможно“ (Мат. 19, 26).*
- 1059 *„Пресветата Римска Църква твърдо вярва и изповядва, че в деня на Съда всички хора ще се явят със собствените си тела пред съдилището на Христос, за да отговарят за деянията си.“⁶⁵⁴*
- 1060 *В края на времената Божието царство ще достигне до своята пълнота. Тогава праведните ще царуват с Христос завинаги прославени в тяло и душа и самият материален свят ще бъде*

⁶⁴⁸ CONCILIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 39: AAS 58 (1966) 1057; вж. Id., Const. dogm. *Lumen gentium*, 2: AAS 57 (1965) 5-6.

⁶⁴⁹ SANCTUS CYRILLUS HIERSOLYMITANUS, *Catecheses illuminandorum* 18, 29: *Opera*, v. 2, ed. J. RUPP (Monaci 1870) p. 332 (PG 33, 1049).

⁶⁵⁰ PAULUS VI, *Sollemnis Profeddio fidei*, 28: AAS 60 (1968) 444.

⁶⁵¹ PAULUS VI, *Sollemnis Profeddio fidei*, 29: AAS 60 (1968) 444.

преобразен. Тогава Бог ще бъде „всичко във всички“ (1 Кор. 15, 28), във вечния живот.

„АМИН“

1061 Символът на вярата, както и последната книга на Свещеното Писание⁶⁵⁵, завършват с еврейската дума „Амин“. Намира се често в края на молитвите на Новия Завет. По същия начин Църквата завършва молитвите си с „Амин“.

1062 На еврейски „Амин“ се отнася към същия корен като глагола „вярвам“. Този корен изразява здравина, доверие, вяност. Така се разбира защо „Амин“ може да се изказва за верността на Бога спрямо нас и за нашето доверие в Него.

1063 В книгата на пророк Исаия се намира изразът „Бог на истината“, буквално „Бог Амин“, което означава Бога, верен на своите обещания: „който се благославя на земята, ще се благославя с Бога на истината“ (Ис. 65, 16). Нашият Господ често използва думата „Амин“⁶⁵⁶, понякога с повтаряне⁶⁵⁷, за да изтъкне достоверността на Своето учение, Своя авторитет, основан върху Божията истина.

2856 1064 Крайното „Амин“ на Символа отново подхваща и потвърждава първата дума: „вярвам“. „Вярвам“ означава да кажеш „Амин“ на думите, обещанията и заповедите на Бога, означава да се довериш изцяло на Този, който е „Амин“, на безкрайната любов и съвършената вяност. Всеки ден християнският живот трябва да дава отговора „Амин“ на „вярвам“, на Изповядването на вярата на нашето Кръщение:

„Нека твоят Символ бъде за теб като огледало. Огледай се в него, за да видиш дали вярваш във всичко това, което казваш, че вярваш, и радвай се всеки ден в твоята вяра.“⁶⁵⁸

⁶⁵² Вж. SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS, *Directorium catechisticum generale*, 69: AAS 64 (1972) 141.

⁶⁵³ *Oratio ante Communionem*, 132: *Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p. 474.

⁶⁵⁴ CONCILIIUM LUGDUNENSE II, *Professio fidei Michaelis Palaeologi imperatoris*: DS 859; вж. CONCILIIUM TRIDENTINUM, Sess. 6^a, *Decretum de iustificatione*, c. 16: DS 1549.

⁶⁵⁵ Вж. *Откр.* 22, 21.

1065 Христос самият е „Амин“ (*Откр.* 3, 14). Той е окончателното „Амин“ на Божията любов към нас; Той приема и довършва нашето „Амин“ при Отца: „понеже всички обещания Божии в Него са „да“, и в Него „амин“, за слава Божия чрез нас“ (*2 Кор.* 1, 20):

„Чрез Него, с Него и в Него
на Теб, Всемогъщи Боже,
в единство със Светия Дух,
всякога и всяка слава
през вековете на вековете.“

АМИН!“⁶⁵⁹

197, 2101

⁶⁵⁶ Вж. *Мат.* 6, 2; 5, 16.

⁶⁵⁷ Вж. *Иоан.* 5, 19.

⁶⁵⁸ SANCTUS AUGUSTINUS, *Sermo* 58, 11, 13: PL 38, 399.

⁶⁵⁹ *Doxologia post precem eucharisticam: Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p. 455, 460, 464 et 471.

